

AKUT ÜRTİKER VE ANJİOÖDEME YAKLAŞIM

4.

BÖLÜM

Fatih KAPLAN¹

GİRİŞ

Ürtiker; cildin dermis tabakasını etkileyen, genellikle kırmızı pembe renkte olan, deriden kabarık şekilde, sınırları net şekilde seçilebilen ve etrafında eritemli bir halka bulunan ödematöz lezyonlardır. Lezyonlar her şekil ve büyüklükte olabilir ve tüm vücut alanlarını etkileyebilir. Lezyonlar kaşıntılı karakterde olup, genelde iz bırakmadan en fazla 24 saat içinde kaybolur⁽¹⁻⁴⁾.

Anjioödem ise derinin daha alt tabakaları ve cilt altı dokuları etkiler. Lezyonlar; vücutta bağ dokusunun nispeten daha az sağlam olduğu dudak, göz kapağı, dil ve skrotal bölge gibi alanlarda oluşur. Ürtiker ile kıyaslandığı zaman klinik olarak bazı farklılıkları mevcuttur. Ürtikerdeki kaşıntı yerine anjioödemde daha çok yanma ve ağrı gibi şikâyetler ön plandadır. Ürtiker lezyonları genellikle 24 saat içinde kaybolurken, anjioödemde lezyonların kaybolma süresi 72-96 saate kadar uzayabilir. İzole anjioödem görülmesi nadirdir, yarıya yakın olguda ürtiker-anjioödem beraber görülmektedir⁽³⁻⁵⁾.

Ürtiker patofizyolojisinde rol alan ana hücreler bazofil ve mast hücreleridir. Bu hücrelerin çeşitli şekillerde uyarılması sonucu bazı vazoaktif maddeler salgılanır⁽³⁻⁶⁾. Bu uyarılma yollarından en iyi bilineni bu hücrelerdeki IgE antikorunun antijenle etkileşimi sonrası ortaya çıkan tip 1 IgE aracılı reaksiyondur⁽⁷⁾. Bu etkileşim sonucunda başta histamin olmak üzere prostoglandinler, lökotrienler ve substans P gibi mediatörler salgınır. Bu mediatörler plazma ekstavazasyonu ve duyuşal sinir uyarımı ile ödem ve kaşıntıya sebep olur.

Ürtiker lezyonlarının olduğu vücut kısımları histolojik açıdan incelenecek olursa; damar etrafında nötrofil, makrofaj, bazofil, eozinofil, mast hücresi ve T lenfositlerinin oluşturduğu miks tip hücre infiltrasyonu görülür. Bununla birlikte çeşitli büyüme faktörleri, hücrel adezyon molekülleri, bazı sitokin ve nöroproteinlerin artmış ekspresyonu da saptanmıştır. Şikâyetlerin alevlendiği dönemde, sistemik inflamasyon

¹ Uzm. Dr., İnönü Üniversitesi, Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Hastalıkları BD, drfthkpln@gmail.com
ORCID iD: 0000-0002-2980-5537

KAYNAKÇA

1. Saini SS.(2014) Urticaria and anjioedema. In:Adkinson NF, Bochner BS, Burks AW (Eds), Middleton's Allergy Principles and Practice. (8th ed ,pp 575-587), Philedelphia, USA Elsevier Inc.
2. Sánchez-Borges M, Asero R, Ansotegui IJ, et al. Diagnosis and treatment of urticaria and angi-oedema: a worldwide perspective. *World Allergy Organ J.* 2012;5(11):125-147.
3. Zuberbier T, Aberer W,Asero R, et al. The EAACI/GA²LEN/EDF/WAO guideline for the defi-nition, classification, diagnosis and management of urticaria. *Allergy.* 2018;73(7):1393-1414. doi:10.1111/all.13397.
4. Powell RJ, Leech SC, Till S, et al. BSACI guideline for the management of chronic urticaria and angioedema.*Clin Exp Allergy.* 2015;45(3):547-565. doi:10.1111/cea.12494.
5. Bernstein JA, Lang DM, Khan DA, et al. The diagnosis and management of acute and chro-nic urticaria: 2014 update. *J Allergy Clin Immunol.* 2014;133(5):1270-1277. doi:10.1016/j.jaci.2014.02.036.
6. Zuraw BL. (2016) Urticaria and anjioedema. In: Leung DYM, Szeffler SJ, Bonilla FA, Akdis CA, Sampson HA. *Pediatric Allergy Principles and Practice.* (3th ed. p.458-466) New York, USA Elsevier Inc.
7. Kaplan AP, Greaves M. Pathogenesis of chronic urticaria. *Clin Exp Allergy.* 2009;39(6):777-787. doi:10.1111/j.1365-2222.2009.03256.x.
8. Maurer M, Bader M, Bas M, et al. New topics in bradykinin research. *Allergy.* 2011;66(11):1397-1406. doi:10.1111/j.1398-9995.2011.02686.x
9. Kulthanan K, Tuchinda P, Chularojanamontri L, et al. Clinical practice guideline for diagnosis and management of urticaria. *Asian Pac J Allergy Immunol.* 2016;34(3):190-200.
10. Kocatürk Göncü E, Aktan Ş, Atakan N ve ark. Türkiye Ürtiker Tanı ve Tedavi Kılavuzu-2016. *Turkderm-Arch Turk Dermatol Venerology* 2016;50:82-98.
11. Zuberbier T, Maurer M. Urticaria: current opinions about etiology, diagnosis and therapy. *Acta Derm Venereol.* 2007;87(3):196-205. doi:10.2340/00015555-0240.
12. Wedi B, Raap U, Kapp A. Chronic urticaria and infections. *Curr Opin Allergy Clin Immunol.* 2004;4(5):387-396. doi:10.1097/00130832-200410000-00010.
13. Erbagci Z. Multiple NSAID intolerance in chronic idiopathic urticaria is correlated with delayed, pronounced and prolonged autoreactivity. *J Dermatol.* 2004;31(5):376-382. do-i:10.1111/j.1346-8138.2004.tb00688.x.
14. Brockow K. Time for more clinical research on non-steroidal anti-inflammatory drug-indu-ced urticaria/angioedema and anaphylaxis. *Clin Exp Allergy.* 2013;43(1):5-7. doi:10.1111/cea.12051.
15. Kowalski ML, Woessner K, Sanak M. Approaches to the diagnosis and management of patients with a history of nonsteroidal anti-inflammatory drug-related urticaria and angioedema. *J Al-lergy Clin Immunol.* 2015;136(2):245-251. doi:10.1016/j.jaci.2015.06.021.
16. Ryhal B, DeMera RS, Shoenfeld Y et al. Are autoantibodies present in patients with subacute and chronic urticaria?. *J Investig Allergol Clin Immunol.* 2001;11(1):16-20.
17. Caminiti L, Passalacqua G, Magazzù G, et al. Chronic urticaria and associated coeliac disease in children: a case-control study. *Pediatr Allergy Immunol.* 2005;16(5):428-432. doi:10.1111/j.1399-3038.2005.00309.x.
18. Picardi A, Abeni D. Stressful life events and skin diseases: disentangling evidence from myth. *Psychother Psychosom.* 2001;70(3):118-136. doi:10.1159/000056237.
19. Papadopoulou N, Kalogeromitros D, Staurianean NG, et al. Corticotropin-releasing hormo-ne receptor-1 and histidine decarboxylase expression in chronic urticaria. *J Invest Dermatol.* 2005;125(5):952-955. doi:10.1111/j.0022-202X.2005.23913.x.
20. Magerl M, Altrichter S, Borzova E, et al. The definition, diagnostic testing, and management of chronic inducible urticarias - The EAACI/GA(2) LEN/EDF/UNEV consensus recommendati-ons 2016 update and revision. *Allergy.* 2016;71(6):780-802. doi:10.1111/all.12884.

21. Kaplan AP, Beaven MA. In vivo studies of the pathogenesis of cold urticaria, cholinergic urticaria, and vibration-induced swelling. *J Invest Dermatol.* 1976;67(3):327-332. doi:10.1111/1523-1747.ep12514352.
22. Soter NA, Wasserman SI. Physical urticaria/angioedema: an experimental model of mast cell activation in humans. *J Allergy Clin Immunol.* 1980;66(5):358-365. doi:10.1016/0091-6749(80)90114-1.
23. Wanderer AA, Hoffman HM. The spectrum of acquired and familial cold-induced urticaria/urticaria-like syndromes. *Immunol Allergy Clin North Am.* 2004;24(2):259-vii. doi:10.1016/j.iac.2004.01.001.
24. Kozel MM, Bossuyt PM, Mekkes JR, et al. Laboratory tests and identified diagnoses in patients with physical and chronic urticaria and angioedema: A systematic review. *J Am Acad Dermatol.* 2003;48(3):409-416. doi:10.1067/mjd.2003.142.
25. Zuberbier T, Bernstein JA. A Comparison of the United States and International Perspective on Chronic Urticaria Guidelines. *J Allergy Clin Immunol Pract.* 2018;6(4):1144-1151. doi:10.1016/j.jaip.2018.04.012.
26. Maurer M, Magerl M, Metz M, et al. Practical algorithm for diagnosing patients with recurrent wheals or angioedema. *Allergy.* 2013;68(6):816-819. doi:10.1111/all.12153.
27. Zuberbier T, Maurer M. Urticarial vasculitis and Schnitzler syndrome [published correction appears in *Immunol Allergy Clin North Am.* 2014 May;34(2):xix. Zuberbier, H C Torsten [corrected to Zuberbier,Torsten]]. *Immunol Allergy Clin North Am.* 2014;34(1):141-147. doi:10.1016/j.iac.2013.09.007.
28. Marzano AV, Tavecchio S, Venturini M, et al. Urticarial vasculitis and urticarial autoinflammatory syndromes. *G Ital Dermatol Venereol.* 2015;150(1):41-50.
29. Cicardi M, Aberer W, Banerji A, et al; HAWK under the patronage of EAACI (European Academy of Allergy and Clinical Immunology). Classification, diagnosis, and approach to treatment for angioedema: consensus report from the Hereditary Angioedema International Working Group. *Allergy.* 2014;69(5):602-16.
30. Mlynek A, Zalewska-Janowska A, Martus P, et al. How to assess disease activity in patients with chronic urticaria? *Allergy.* 2008;63(6):777-780. doi:10.1111/j.1398-9995.2008.01726.x.
31. Hawro T, Ohanyan T, Schoepke N, et al. Comparison and interpretability of the available urticaria activity scores. *Allergy.* 2018;73(1):251-255. doi:10.1111/all.13271.